

خیال صادرکنندگان بابت نوسانات نرخ ارز راحت می‌شود

● گروه خبر

سایر بانک‌ها یا گواهی‌های سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار ویژه یا اوراق قرض‌الحسنه یا حساب‌های ارزی شامل حساب‌های سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار ارزی و قرض‌الحسنه جاری پس‌انداز ارزی نزد بانک

ب. تضمین بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری غیربانکی داخلی
پ. تضمین بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری غیربانکی معتبر خارجی/ اسناد معتبر وصولی صادراتی
ج. سفته با دو امضای قابل قبول بانک - اموال غیر منقول - سهام شرکت‌هایی که در بورس پذیرفته شده باشد.

تبصره ۱. غیر از وثایق پیش‌بینی شده در این آیین‌نامه، بانک می‌تواند حسب مقتضیات روز وثایق دیگری را پیش‌بینی کند و در صورت لزوم به مشتری اعلام نماید.
تبصره ۲. بانک با مسئولیت خود می‌تواند در نرخ کارمزد و میزان وثایق مورد قبول تخفیفاتی قائل شود.
تبصره ۳. بانک مجاز است با توجه به نوسانات نرخ اسعار، نسبت به تعدیل میزان وثایق در طول مدت قرارداد اقدام کند.

ماده ۱۰. مقررات عمومی

۱. اعمال هر گونه تغییرات جزئی و کلی در مفاد قرارداد حتی فسخ آن، صرفاً در صورت توافق و رضایت طرفین امکان‌پذیر است.

۲. بانک موظف است هر گونه هزینه تحمیل شده ناشی از قصور یا عدم ایفای به‌موقع تعهدات توسط مشتری را بر اساس رفتار منصفانه از مشتری مطالبه نماید. بانک نیز در صورت تأخیر در ایفای تعهد خود تحت هر شرایطی، ملزم به جبران خسارات وارده به مشتری خواهد بود. بانک مرکزی، بر عملکرد بانک در اجرای صحیح قراردادهای منعقد نظارت خواهد کرد.

۳. بانک موظف است آمار و اطلاعات هر قرارداد، شامل مشخصات کامل مشتری، مبلغ قرارداد، نوع ارز، نرخ آتی ارز، تاریخ انعقاد و سررسید قرارداد را در پایان هر ماه به اداره صادرات بانک مرکزی ارسال کند.

۴. اختلافات ناشی از تفسیر و اجرای قرارداد، بدو از طریق مذاکره و در صورت حصول نتیجه از طریق داوری مرضی‌طرفین حل و فصل خواهد شد. در هر حال مقر دیوان داوری در ایران و قانون حاکم، قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.

۵. بانک مکلف است تمامی اسناد و اطلاعات مربوط به قرارداد را مطابق عرف بانکداری و مقررات مربوط به رازداری حرفه‌ای حفاظت کند و از افشای آنها، جز در موارد قانونی، خودداری نماید.

۶. بانک موظف است ضمن فراهم کردن تجهیزات و امکانات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری لازم برای انجام امور مربوطه، به برقراری دوره‌های آموزشی لازم برای کارکنان اهتمام ورزد.

۷. بانک لازم است در زمینه اطلاع‌رسانی مؤثر و ارائه رهنمودهای لازم به مشتریان به نحو شایسته اقدام کند.

این آیین‌نامه در ۱۰ ماده و ۴ تبصره اخیراً در شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده و از تاریخی که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ابلاغ می‌شود، لازم‌الاجراست.

ماده ۵. نحوه تعیین نرخ آتی ارز: نرخ آتی ارز باید به گونه‌ای توسط بانک تعیین شود که در چارچوب نرخ‌های متعارف و واقعی بازار بوده و کارایی بازار، اعتبار و شهرت بانک‌ها را تحت الشعاع قرار ندهد.

ماده ۶. تعهدات بانک

۱. بانک متعهد می‌شود در تاریخ سررسید نسبت به تأمین و فروش ارز به ریال توافق شده به مشتری اقدام کند.

۲. بانک موظف است قبل از انعقاد قرارداد نسبت به شناسایی کامل مشتری و وجود قرارداد تجاری صادراتی یا وارداتی معتبر اطمینان حاصل نماید.

ماده ۷. تعهدات مشتری

۱. مشتری متعهد می‌شود حداکثر تا تاریخ سررسید نسبت به ایفای تعهد خود (موضوع ماده ۲) اقدام نماید.

۲. مشتری تنها در چارچوب مقررات و با اجازه بانک می‌تواند حقوق ناشی از قرارداد را به غیر (بانک یا

بانک مرکزی آیین‌نامه اجرایی معاملات آتی ارز - ریال را ابلاغ کرد. این اقدام همزمان با رفع ایرادهای شرعی مبادلات آتی در بازار سهام و بورس کالا صورت گرفت و سرانجام شورای پول و اعتبار هم مجوز قانونی مبادلات آتی ارز را صادر کرد تا رفع قانونی این مبادلات، خبر خوشی برای صادرکنندگان و فعالان اقتصادی باشد. بر اساس این آیین‌نامه، دو طرف قرارداد (بانک‌های عامل و صادرکننده) متعهد می‌شوند میزان معینی ارز یا ریال را در مقابل مقدار معینی ریال یا ارز به نرخ آتی ارز، در سررسید با یکدیگر مبادله کنند. جامعه صادرکنندگان کشور بارها در محافل بخش خصوصی نگرانی خود را در مورد پوشش نوسانات نرخ ارز اعلام کرده و خواستار بهبود فرایندهای تأمین مالی صادرات از طریق شبکه بانکی کشور شده بود. این نگرانی‌ها سرانجام با تصمیم شورای پول و اعتبار تا حدودی از جغرافیای جامعه صادرکنندگان و فعالان تجارت خارجی رخت برپسته است.

در این آیین‌نامه ۱۰ ماده و ۴ تبصره گنجانده شده است و دو طرف قرارداد (بانک‌های عامل و صادرکننده) متعهد می‌شوند میزان معینی ارز یا ریال را در مقابل مقدار معینی ریال یا ارز به نرخ آتی ارز، در سررسید با یکدیگر مبادله کنند. آن‌گونه که در آیین‌نامه اجرایی معاملات آتی ارز-ریال آمده، بانک نیز متعهد می‌شود در تاریخ سررسید نسبت به تأمین و فروش ارز به ریال توافق شده به مشتری اقدام کند. حداقل مبلغ مورد معامله در هر قرارداد نیز معادل یکصد هزار دلار تعیین می‌شود.

آیین‌نامه معاملات آتی ارز-ریال

ماده ۱. تعاریف و کلیات: واژه‌ها و اصطلاحات مورد استفاده در آیین‌نامه در معانی مشروح ذیل به کار می‌روند:

الف) قرارداد: قرارداد آتی ارز که به موجب آن طرفین متعهد می‌شوند میزان معینی ارز یا ریال را در مقابل مقدار معینی ریال یا ارز به نرخ آتی ارز در سررسید با یکدیگر مبادله کنند.

ب) بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
ج) بانک: هر یک از بانک‌های دولتی و غیردولتی فعال در سرزمین اصلی، مناطق آزاد تجاری-صنعتی کشور و شعب خارج از کشور آنها

د) مشتری: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی که به عنوان واردکننده و صادرکننده شناخته می‌شوند

ه) نرخ آتی ارز: زمان توافق بانک و مشتری برای مبادله ارز و ریال در سررسید

و) سررسید: زمان توافق شده جهت مبادله ارز و ریال (در آینده معین)

ماده ۲. موضوع قرارداد: تعهد بانک و مشتری نسبت به مقدار معینی ارز یا ریال به نرخ آتی ارز در سررسید نرخ آتی ارز، مبلغ و سررسید در زمان عقد قرارداد تعیین می‌شوند. سررسید این قراردادها حداقل یک ماه و حداکثر ۱۲ ماه است.

ماده ۳. نوع ارز مورد معامله: تمامی ارزهای معتبر اعلام شده در نرخ‌نامه بانک مرکزی

ماده ۴. مقدار ارز مورد معامله: حداقل مبلغ مورد معامله در هر قرارداد معادل یکصد هزار دلار تعیین می‌شود.

قرارداد آتی یا معاملات آتی (Futures)

توافق‌نامه‌ای است قانونی، دارای حد و مرز معین و برای خرید یا فروش یک کالا یا ابزار مالی، برای زمانی در آینده با قیمتی توافق شده هنگام امضای قرارداد. کالای تحویلی قرارداد آتی باید دارای استاندارد کیفیت و کمیت بوده و زمان تحویل و محل تحویل آن نیز مشخص باشد. تنها متغیر در «معاملات آتی» قیمت است که در مرحله معامله کشف می‌شود. «سلف» که یکی از روش‌های داد و ستد ایرانیان در گذشته و حال به شمار می‌رود، نزدیکی زیادی به «قرارداد آتی» دارد.

مشتری جدید) واگذار نماید.

تبصره: بانک مجاز به انجام معاملات پوششی مرتبط با سایر بانک‌هاست.

ماده ۸. کارمزد: بانک مجاز است در قبال خدماتی که خارج از عرف قرارداد به مشتری ارائه می‌دهد از مشتری، کارمزد دریافت کند. در صورت حداکثر میزان کارمزد دریافتی، از یک در هزار مبلغ قرارداد به طور سالیانه فزون‌تر نخواهد بود.

ماده ۹. وثایق (وجه‌الضمان): میزان وثایق قرارداد با توجه به اعتبار مشتری و یا تشخیص بانک به عنوان وجه‌الضمان از مشتری اخذ می‌شود. انواع وثایق قابل قبول که در زمان انعقاد قرارداد از مشتری اخذ می‌شود، عبارتست از:

الف. وجه نقد یا طلا یا مسکوک یا اوراق مشارکت منتشره بر اساس مجوز بانک مرکزی یا سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار، یا حساب‌های پس‌انداز قرض‌الحسنه نزد بانک یا حساب سپرده سرمایه‌گذاری مدت‌دار متقاضی نزد